

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2024

1 oktober 2024

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek
van de Belgische nationaliteit,
teneinde een examen tot verkrijging
van de Belgische nationaliteit in te voeren**

Amendementen

Zie:

Doc 56 **0059/ (B.Z. 2024)**:

001: Wetsvoorstel van de heer Demon c.s.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2024

1er octobre 2024

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code de la nationalité belge
afin d'instaurer un examen
en vue de l'acquisition
de la nationalité belge**

Amendements

Voir:

Doc 56 **0059/ (S.E. 2024)**:

001: Proposition de loi de M. Demon et consorts.

00331

Nr. 1 van de heer **Somers**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 7^{quater} vervangen als volgt:

“Art. 7^{quater}. § 1. Voor de toepassing van de bepalingen van dit wetboek wordt onder burgerschapscertificaat verstaan het document dat wordt afgegeven aan een vreemdeling die is geslaagd voor het nationaliteitsexamen, dat bestaat uit de volgende onderdelen:

1° een schriftelijke verhandeling in de taal of een van de talen van het taalgebied waar de belanghebbende zijn hoofdverblijfplaats heeft, waarin de belanghebbende uiteenzet waarom hij het Belgische staatsburgerschap wenst te verwerven, en een schriftelijke verhandeling over een onderwerp dat onmiddellijk vóór het begin van de schriftelijke proef door loting wordt vastgesteld;

2° een mondelinge gesprek in de in 1° bedoelde taal met de kandidaat om te peilen naar diens kennis van de staatsstructuur, van de rechtsbeginselen en grondnormen van onze samenleving, alsook van de geschiedenis en de cultuur van de Gemeenschap waartoe hij wenst te behoren.

§ 2. Tot het mondelinge gesprek bedoeld in § 1, 2°, zal slechts worden overgegaan indien de kandidaat geslaagd is voor het in § 1, 1°, bedoelde schriftelijke gedeelte van het nationaliteitsexamen als bedoeld in § 1, 1°.

§ 3. Het nationaliteitsexamen wordt jaarlijks in twee zittingen georganiseerd. De kandidaat die twee opeenvolgende jaren in de tweede zitting niet geslaagd is voor het nationaliteitsexamen, kan pas opnieuw aan een dergelijk examen deelnemen na een tussenperiode van twee maal twee zittingen.

§ 4. De nadere inhoud en de organisatie van het nationaliteitsexamen worden, met inachtneming van de voorgaande paragrafen, geregeld in een samenwerkingsakkoord dat dient te worden gesloten tussen de

N° 1 de M. **Somers**

Art. 2

Remplacer l'article 7^{quater} proposé par ce qui suit:

“Art. 7^{quater}. § 1er. Pour l'application des dispositions du présent Code, on entend par certificat de citoyenneté le document délivré à un étranger ayant réussi l'examen de nationalité, qui comporte les parties suivantes:

1° une dissertation écrite dans la langue ou dans l'une des langues de la région linguistique de la résidence principale de l'intéressé, dans laquelle celui-ci explique pourquoi il souhaite acquérir la nationalité belge, et une dissertation écrite sur un sujet tiré au sort, juste avant le début de l'épreuve écrite;

2° un entretien avec le candidat, dans la langue visée au 1°, destiné à évaluer sa connaissance de la structure de l'État, des principes juridiques et des règles fondamentales de notre société, ainsi que de l'histoire et de la culture de la communauté dont il souhaite faire partie.

§ 2. Il ne sera procédé à l'épreuve orale visée au § 1er, 2°, que si le candidat a réussi l'épreuve écrite visée au § 1er, 1°, de l'examen de nationalité visé au § 1er, 1°.

§ 3. L'examen de nationalité est organisé chaque année en deux sessions. Le candidat qui a échoué à l'examen de nationalité en seconde session pendant deux années consécutives ne peut représenter un tel examen qu'après un intervalle de deux fois deux sessions.

§ 4. Dans le respect des paragraphes précédents, le contenu et l'organisation de l'examen de nationalité sont réglés dans un accord de coopération à conclure entre les Communautés en application de

Gemeenschappen met toepassing van artikel 92bis, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Indien er geen samenwerkingsakkoord als bedoeld in de vorige volzin is gesloten vóór 1 juli 2025 en zolang een dergelijk samenwerkingsakkoord niet is gesloten, worden de nadere inhoud en de organisatie van het nationaliteitsexamen, eveneens met inachtneming van de voorgaande paragrafen, geregeld door de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.”.

VERANTWOORDING

Net zoals de indieners van het wetsvoorstel zijn wij van mening dat de verkrijging van de Belgische nationaliteit de bekroning van een geslaagd integratieproces dient te zijn. Het is evenwel niet logisch dat degene die de Belgische nationaliteit wenst te verkrijgen, het beoogde nationaliteitsexamen naar keuze kan afleggen in “één van de drie landstalen”, zoals in het voorgestelde artikel 7*quater*, tweede lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit is bepaald. Hoewel er slechts één “Belgische nationaliteit” bestaat, vindt de integratie immers *in concreto* plaats in een van de drie Gemeenschappen. De verwerving van de kennis van de taal – of in het geval van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad minstens een van de talen – van het taalgebied waar de kandidaat-Belg woont, is een essentieel aspect van een geslaagde integratie. Daarom moet het nationaliteitsexamen worden afgelegd in het Nederlands door de kandidaat-Belg die in het Nederlandse taalgebied woont, in het Frans door de kandidaat-Belg die in het Franse taalgebied woont, in het Duits door de kandidaat-Belg die in het Duitse taalgebied woont en in het Nederlands of het Frans door de kandidaat-Belg die in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad woont. Het moet bijvoorbeeld onmogelijk worden gemaakt dat wie in Vlaanderen woont, Belg kan worden zonder ook maar één woord Nederlands te spreken of te verstaan.

Voorts zijn wij van mening dat de minimale inhoud van het nationaliteitsexamen dient te worden bepaald in het Wetboek van de Belgische nationaliteit zelf en niet volledig mag worden overgelaten aan de gemeenschappen, die daartoe een samenwerkingsakkoord dienen te sluiten. Een dergelijk samenwerkingsakkoord dient slechts, met inachtneming van het federale kader, de nadere inhoud en de organisatie van het nationaliteitsexamen te regelen. Het ligt daarbij voor de hand dat het nationaliteitsexamen wordt georganiseerd door de burgerschapscommissies die in de schoot van de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap moeten worden

l’article 92bis, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles. Toujours dans le respect des paragraphes précédents, si aucun accord de coopération visé dans la phrase précédente n’a été conclu avant le 1er juillet 2025 et aussi longtemps que celui-ci n’a pas été conclu, le contenu et l’organisation de l’examen de nationalité sont réglés par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des ministres.”.

JUSTIFICATION

Nous estimons, au même titre que les auteurs de la proposition de loi, que l’obtention de la nationalité belge doit être le couronnement d’un processus d’intégration réussi. Il est toutefois illogique que le candidat à la nationalité belge puisse présenter l’examen de nationalité “dans l’une des trois langues nationales” au choix, comme le prévoit l’article 7*quater*, alinéa 2, proposé, du Code de la nationalité belge. En effet, bien qu’il n’existe qu’une seule “nationalité belge”, l’intégration se déroule *in concreto* dans l’une de nos trois Communautés nationales. L’acquisition de la connaissance de la langue – ou d’au moins une des langues dans le cas de la région bilingue de Bruxelles-Capitale – de la région linguistique de résidence du candidat à la nationalité belge est un élément essentiel d’une intégration réussie. C’est pourquoi l’examen de nationalité doit être présenté en néerlandais par les candidats à la nationalité belge résidant dans la région de langue néerlandaise, en français pour ceux résidant dans la région de langue française, en allemand pour ceux résidant dans la région de langue allemande, et en néerlandais ou en français pour ceux résidant dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale. Il doit par exemple être impossible pour un étranger résidant en Flandre d’acquérir la nationalité belge sans parler ni comprendre un mot de néerlandais.

Ensuite, nous estimons que le contenu minimal de l’examen de nationalité doit être défini dans le Code de la nationalité belge même, et que la définition de ce contenu ne peut pas être entièrement déléguée aux Communautés, qui doivent conclure un accord de coopération à cette fin. En effet, cet accord devra uniquement régler le contenu et l’organisation de l’examen de nationalité, dans le respect du cadre fédéral. À cet égard, il est logique que l’examen de nationalité soit organisé par les commissions de la citoyenneté qui devront être créées au sein des Communautés flamande, française et germanophone et qui délivreront un certificat de citoyenneté

opgericht en die een burgerschapscertificaat uitreiken aan de kandidaat-Belgen die met goed gevolg het nationaliteitsexamen hebben afgelegd. Deze gang van zaken strookt namelijk met artikel 5, § 1, II, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, op grond waarvan de gemeenschappen bevoegd zijn voor het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen.

Ten slotte achten wij het raadzaam om een soort “vangnetbepaling” op te nemen voor het geval dat de gemeenschappen geen overeenstemming bereiken over een samenwerkingsakkoord. Indien er op 1 juli 2025 nog steeds geen samenwerkingsakkoord is gesloten, moet de nadere inhoud en de organisatie van het nationaliteitsexamen worden geregeld in een koninklijk besluit dat is vastgesteld na overleg in de Ministerraad. Uiteraard is het mogelijk dat naderhand alsnog een samenwerkingsakkoord wordt gesloten, in welk geval dat koninklijk besluit ophoudt van kracht te zijn.

Werner Somers (VB)

aux candidats à la nationalité belge ayant réussi l'examen de nationalité. Ce procédé s'inscrit en effet dans le droit fil de l'article 5, § 1er, II, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, en vertu duquel les Communautés sont compétentes pour la politique d'accueil et d'intégration des immigrés.

Enfin, nous estimons qu'il serait judicieux de prévoir une sorte de “filet de sécurité” pour le cas où les Communautés ne s'accorderaient pas sur un accord de coopération. Si un accord de cette nature n'a toujours pas été conclu le 1er juillet 2025, le contenu et l'organisation de l'examen de nationalité seront réglés par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. Il est évidemment envisageable qu'un tel accord soit encore conclu après cette date, auquel cas cet arrêté royal cessera de produire ses effets.

Nr. 2 van de heer **Somers**

Art. 3

De volgende wijzigingen aanbrengen:

a) in de bepalingen onder 1° tot en met 5° de woorden “en geslaagd is voor het nationaliteitsexamen” telkens vervangen door de woorden “en in het bezit is van een burgerschapscertificaat”;

b) een bepaling onder 6° invoegen, luidende:

“6° De bepalingen onder 2°, c), 3°, c), en 5°, c), worden opgeheven.”.

VERANTWOORDING

Gelet op de formulering van amendement nr. 1 wordt in dit amendement in verband met de verkrijging van de Belgische nationaliteit door nationaliteitsverklaring verwezen naar het bezit van een burgerschapscertificaat en niet naar het feit dat de kandidaat-Belg geslaagd is voor het nationaliteitsexamen. Deze wijziging betreft een louter wetstechnische kwestie. Uit het bezit van een burgerschapscertificaat blijkt immers dat de betrokkene met goed gevolg het nationaliteitsexamen heeft afgelegd.

Daarnaast strekt dit amendement ertoe om in artikel 12*bis*, 2°, 3° en 5°, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit niet langer het vereiste te vermelden dat de betrokkene het bewijs levert van de kennis van een van de drie landstalen. De vreemdeling die de Belgische nationaliteit wenst te verkrijgen door nationaliteitsverklaring, moet immers door overlegging van een burgerschapscertificaat het bewijs leveren dat hij – naargelang van het geval – de taal of een van de talen machtig is van het taalgebied waar hij zijn hoofdverblijfplaats heeft.

Werner Somers (VB)

N° 2 de M. **Somers**

Art. 3

Apporter les modifications suivantes:

a) dans les 1° à 5°, remplacer chaque fois les mots “et a réussi l’examen de nationalité” par les mots “et est en possession d’un certificat de citoyenneté”;

b) insérer un 6° rédigé comme suit:

“6° Les 2°, c), 3°, c), et 5°, c), sont abrogés.”.

JUSTIFICATION

Eu égard à la formulation de l’amendement n° 1, le présent amendement requiert, pour l’acquisition de la nationalité belge par déclaration de nationalité, la possession d’un certificat de citoyenneté et non la réussite de l’examen de nationalité par le candidat à la nationalité belge. Il s’agit d’une modification purement légistique. En effet, le fait que l’intéressé possède un certificat de citoyenneté prouve qu’il a réussi l’examen de nationalité.

Le présent amendement tend par ailleurs à supprimer, dans l’article 12*bis*, 2°, 3° et 5°, du Code de la nationalité belge, l’exigence que l’intéressé apporte la preuve de la connaissance d’une des trois langues nationales. En effet, l’étranger qui souhaite acquérir la nationalité belge par déclaration de nationalité doit, en présentant un certificat de citoyenneté, fournir la preuve qu’il maîtrise – selon le cas – la langue ou une des langues de la région linguistique où il a sa résidence principale.

Nr. 3 van de heer **Somers**

Art. 4

Het voorgestelde artikel 19, § 1, eerste lid, 5°, vervangen als volgt:

“5° en in het bezit zijn van een burgerschapscertificaat”

VERANTWOORDING

Gelet op de formulering van amendement nr. 1 wordt in dit amendement in verband met de verkrijging van de Belgische nationaliteit door naturalisatie verwezen naar het bezit van een burgerschapscertificaat en niet naar het feit dat de kandidaat-Belg geslaagd is voor het nationaliteitsexamen. Deze wijziging betreft een louter wetstechnische kwestie. Uit het bezit van een burgerschapscertificaat blijkt immers dat de betrokkene met goed gevolg het nationaliteitsexamen heeft afgelegd.

Werner Somers (VB)

N° 3 de M. **Somers**

Art. 4

Remplacer l'article 19, § 1er, alinéa 1er, 5°, proposé, par ce qui suit:

“5° et posséder un certificat de citoyenneté”

JUSTIFICATION

Eu égard à la formulation de l'amendement n° 1, le présent amendement requiert, pour l'acquisition de la nationalité belge par naturalisation, la possession d'un certificat de citoyenneté et non la réussite de l'examen de nationalité par le candidat à la nationalité belge. Il s'agit d'une modification purement législative. En effet, le fait que l'intéressé possède un certificat de citoyenneté prouve qu'il a réussi l'examen de nationalité.

Nr. 4 van de heer **Somers**

Art. 4/1 (*nieuw*)

Een artikel 4/1 invoegen, luidende:

“Art. 4/1. In artikel 21, § 5, laatste lid, van hetzelfde wetboek, vervangen bij de wet van 4 december 2012, wordt de tweede zin opgeheven.”

VERANTWOORDING

Artikel 21, § 5, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit bepaalt dat integratie en kennis van één van de drie landstalen belangrijke elementen zijn die worden uitgewerkt in het reglement van de commissie voor de Naturalisaties. Deze bepaling wordt overbodig aangezien een vreemdeling de naturalisatie volgens onze amendementen op de artikelen 2 en 4 van dit wetsvoorstel enkel kan aanvragen indien hij in het bezit is van een burgerschapscertificaat en uit dat burgerschapscertificaat reeds voldoende blijkt dat de kandidaat-Belg geïntegreerd is en kennis heeft van “één van de drie landstalen”, meer bepaald de taal of een van de talen van het taalgebied waar hij zijn hoofdverblijfplaats heeft.

Werner Somers (VB)

N° 4 de M. **Somers**

Art. 4/1 (*nouveau*)

Insérer un article 4/1 rédigé comme suit:

“Art. 4/1. Dans l’article 21, § 5, dernier alinéa, du même code, remplacé par la loi du 4 décembre 2012, la deuxième phrase est abrogée.”

JUSTIFICATION

L’article 21, § 5, du Code de la nationalité belge, dispose que l’intégration et la connaissance d’une des trois langues nationales constituent des éléments importants, qui sont précisés dans le règlement de la commission des Naturalisations. Cette disposition est considérée comme superflue dès lors que, sur la base de nos amendements aux articles 2 et 4 de cette proposition de loi, un étranger ne peut demander la naturalisation que s’il est en possession d’un certificat de citoyenneté et que ce certificat prouve déjà à suffisance que le candidat à la nationalité belge est intégré et maîtrise “une des trois langues nationales”, à savoir la langue ou l’une des langues de la région linguistique où il a sa résidence principale.

Nr. 5 van de heer **Somers**

Art. 5

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 5. Deze wet treedt in werking op de datum waarop, naargelang van het geval, het samenwerkingsakkoord of het koninklijk besluit bedoeld in paragraaf 4 van het bij artikel 2 ingevoegde artikel 7quater van het Wetboek van de Belgische nationaliteit in werking treedt. Deze wet is van toepassing op nationaliteitsverklaringen die worden afgelegd en verzoeken om naturalisatie die worden ingediend na de inwerkingtreding ervan.”

VERANTWOORDING

Ons amendement op artikel 2 voorziet in een soort “vangnetbepaling” voor het geval dat de gemeenschappen geen overeenstemming bereiken over een samenwerkingsakkoord. Indien er op 1 juli 2025 nog steeds geen samenwerkingsakkoord is gesloten, moet de nadere inhoud en de organisatie van het nationaliteitsexamen worden geregeld in een koninklijk besluit dat is vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Dienovereenkomstig moet worden bepaald dat de beoogde wet tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, teneinde een examen tot verkrijging van de Belgische nationaliteit in te voeren, in werking treedt op de datum waarop, naargelang van het geval, het samenwerkingsakkoord of het koninklijk besluit in werking treedt. Tevens wordt gepreciseerd dat de wet geldt voor alle na de inwerkingtreding ervan afgelegde nationaliteitsverklaringen en ingediende naturalisatieverzoeken.

Werner Somers (VB)

N° 5 de M. **Somers**

Art. 5

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 5. La présente loi entre en vigueur, selon le cas, à la date d’entrée en vigueur de l’accord de coopération ou de l’arrêté royal visé au § 4 de l’article 7quater du Code de la nationalité belge inséré par l’article 2. La présente loi s’applique aux déclarations de nationalité effectuées et demandes de naturalisation introduites après son entrée en vigueur.”

JUSTIFICATION

Notre amendement à l’article 2 prévoit une sorte de filet de sécurité au cas où les Communautés ne parviendraient pas à conclure un accord de coopération. Si aucun accord de coopération n’a été conclu au 1er juillet 2025, le contenu de l’examen de nationalité et les modalités de l’organisation de celui-ci devront être établis dans un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

En conséquence, il convient de préciser que la loi modifiant le Code de la nationalité belge afin d’instaurer un examen en vue de l’acquisition de la nationalité belge entre en vigueur, selon le cas, à la date d’entrée en vigueur de l’accord de coopération ou de l’arrêté royal. Il est également précisé que la loi s’appliquera à toutes les déclarations de nationalité effectuées et demandes de naturalisation introduites après son entrée en vigueur.